

YABANCI RESMÎ VESİKALARIN ONAYLANMASI GEREKLİLİĞİNİ ORTADAN KALDIRAN SÖZLEŞME

(5 Ekim 1961'de aktolunmuştur)

Asis. Süheyl DONAY

Yabancı resmî vesikaların diplomatik veya konsolosluk yoluyla onaylanması gereğini ortadan kaldırmak isteyen,

İşbu Sözleşmeyi imza eden Devletler.

Bir sözleşme yapmayı kararlaştırdılar ve bu konuda, aşağıdaki hükümlerde mutabık kaldılar:

Birinci Madde

İşbu Sözleşme, âkit Devletlerden birinin ülkesinde meydana getirilen ve diğer âkit Devlet ülkesinde ibraz edilmesi gereken resmî vesikalarına uygulanır.

İşbu Sözleşme uyarınca aşağıda gösterilenler resmî vesika olarak nitelendirilir :

a) Devletin bir yargılama organına ait bir merci veya memurdan sadır olan vesikalar; bunlara cumhuriyet savcısından, zabıt kاتبinden ve adliye evrakını tebliğ ve kararları tatbikle mükellef olan memurdan sadır olanlar da dahildir;

b) İdarî vesikalar;

c) Noterlikçe tanzim edilmiş vesikalar;

d) Hususi bir vesikaya dayanan imza, belirli bir tarihin, ve kayıt meşruatı gibi beyanlar.

(*) Bu konvansiyonun metni «Recueil des Conventions de La Haye, Edité par la Bureau permanent de la Conférence, 66 A, ZEESTRAT, La Haye, Pays-Bas - 1961» den alınmıştır.

Bununla beraber, işbu sözleşme:

- a) Diplomatik ajanlar ve konsoloslar tarafından verilen vesikalar;
- b) Bir ticaret veya gümrük işiyle doğrudan doğruya ilgili idarî vesikalara uygulanmaz.

2. Madde

Âkit devletlerden her biri, kendi ülkesinde ibraz edilmesi gereken ve işbu sözleşmenin uygulanacağı vesikaları onaydan muaf tutar. Bu sözleşme hükümlerine göre, onaylama, ancak vesikanın ibraz edilmesi gerektiği ülkenin diplomatik ajanları ve konsoloslarınca imzanın ve imzalayanın hukukî işlemdeki sıfatının ve icabında vesikada bulunan pul veya mühürün, doğruluğunun teyit olunması formalitesini kapsar.

3. Madde

İmzanın, vesikayı imza edenin hukukî işlemdeki sıfatının veya icabında vesikada bulunan mühür veya damganın doğruluğunu teyit etmek için talep edilebilen tek formalite 4. madde'de tanımlanan ve vesikanın meydana geldiği devletin yetkili makamınca verilen bir şerhin basılmasıdır.

Bununla beraber, yukarıdaki bentte sözü edilen formalite, ister vesikanın meydana geldiği devlette yürürlükte olan kanun, tüzük veya teamül ister iki veya birçok âkit devlet arasındaki anlaşma ondan ayrılmayı, onu basitleştirmeyi veya onay vesikasından muafiyeti tazammun ettiği zaman, talep edilemez.

4. Madde

3. maddenin birinci bendinde öngörülen şerh, ya bizzat vesikanın ya da *ekinin* üzerine basılmalıdır; ayrıca İşbu Sözleşmeye ekli olan örneğe uygun olmalıdır.

Bununla beraber onu veren makamın resmî lisanında da yazılabilir. Burada zikredilen hususlar ikinci bir lisanda da yazılabilir. «Şerh, 5 ekim 1961 tarihli La Haye Konvansiyonu (*Apostille Convention de La Haye du 5 Octobre 1961*) başlığı» Fransızca olarak yazılmalıdır.

5. Madde

Şerh. imza sahibinin veya vesikanın herhangi bir hamilinin talebiyle verilir.

İmzanın içerisindeki kayıtlar usulü dairesinde yapılıncaya, şerh, imza sahibinin hareket ettiği sıfatını ve icabında vesikada bulunan damga veya mühürün doğruluğunu teyit eder.

Şerhde bulunan imza, mühür veya pul hertürlü teyitten muaf tır.

6. Madde

Âkit Devletlerden her biri 3. maddenin birinci bendinde öngörülen şerhi vermek üzere yetki tanınmış mercileri tayin edecektir.

Bu tayin; tasdik veya katılma belgesinin veya uzatma beyanının verildiği zaman Hollanda Dışişleri Bakanlıoına bildirilecektir. Aynı şekilde bu mercilerin tayinindeki bütün değişiklikler de buraya bildirilecektir.

7. Madde

6. maddeye uygun olarak tayin edilen merciler, verdikleri şerhleri not edebilecekleri bir kayıt ve fiş defteri tutacaklar ve orada:

a) Şerhin sıra ve tarih numarasını

b) Resmî vesikayı imzalayanın ismini, ne sıfatla hareket ettiğini ve imzalanmamış evraklar için damga veya mühürü basan makamı belirteceklerdir.

İlgililerden herhangi birisinin talebi üzerine, şerhi veren merci, şerhteki kayıtların kayıt veya fiş defterine uygun olup olmadığını incelemekle yükümlüdür.

8. Madde

İki veya birçok âkit devlet arasında bir anlaşma, sözleşme veya anlaşma varsa ve bunların kapsadığı hükümler imza, mühür ve damgaların doğruluğunun teyidini belirli formalitelere tabi tutuyorsa, işbu sözleşme o hükümlerden ancak 3 ve 4. maddelerde öngörülen formalitelerin belirtilen formalitelerden daha ağır ve şiddetli olmaları halinde ayrılır.

9. Madde

Her âkit devlet işbu sözleşmenin onaylama hakkındaki muafiyet hallerinde kendi diplomatik ajanlarının veya konsoloslarının onaylamalara kalkışmamaları için gerekli tedbirleri alacaktır.

10. Madde

İşbu Sözleşme La Haye Devletler Hususi Hukuku Dokuzuncu Oturumunda temsil edilen Devletler ve İrlanda, İslanda, Liechtenstein ve Türkiye'nin imzalarına açıktır.

Bu sözleşme, tasdik olunacak ve tasdik belgeleri Hollanda Dışişleri Bakanlığına tevdi olunacaktır.

11. Madde

İşbu Sözleşme, 10. maddenin 2. bendinde öngörülen tasdik belgelerinin tevdiinden itibaren altmışıncı günün sonunda yürürlüğe girecektir.

Daha sonra tasdik eden her imzalayan Devlet için, sözleşme tasdik belgesinin verilmesinden itibaren altmışıncı günde yürürlüğe girecektir.

12. Madde

10. maddede gösterilmeyen herhangi bir Devlet Sözleşmenin, 11. maddenin 1. fıkrasına göre yürürlüğe girmesinden sonra sözleşmeye katılabilir. Katılma belgesi, Hollanda Dışişleri Bakanlığına tevdi olunacaktır.

Katılma, ancak katılan Devletle, 15. maddenin d) şikkında öngörülen bildirim alınmasından itibaren 6 ay içinde ona karşı bir itirazda bulunmayan Âkit Devletler arasındaki ilişkiye etkili olacaktır. Böyle bir itiraz Hollanda Dışişleri Bakanlığına bildirilecektir.

Sözleşme, katılan devlet ile, katılmaya itiraz etmeyen Devletler arasında birinci bendde belirtilen altı aylık sürenin bitiminden sonraki altmış günün geçmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

13. Madde

Her Devlet imza, onay ve katılma sırasında işbu Sözleşmenin

uluslararası alanda temsil ettikleri ülkelerin hepsinde veya birinde veya onların çoğunda hüküm ifade edebileceğini beyan edebilir. Bu beyan Sözleşmenin sözügeçen Devlet hakkında yürürlüğe girdiği anda etkisini gösterir.

Bu şekildeki genişlemeler Hollanda Dışişleri Bakanlığına bildirilecektir.

Genişleme beyanı, Sözleşmeyi imzalamış ve onaylamış olan bir Devlet tarafından yapıldığı zaman, bu. 11. maddenin hükümlerine uygun olarak istihdaf edilen ülkeler hakkında yürürlüğe girecektir. Genişleme beyanı Sözleşmeye sonradan katılan bir devlet tarafından yapılırsa, bu, istihdaf edilen ülkeler hakkında 12. maddenin hükümlerine uygun olarak yürürlüğe girecektir.

14. Madde

İşbu Sözleşmenin, sonradan onaylayan ve katılan Devletler için bile, 11. maddenin birinci bendine uygun olarak yürürlüğüne girmesinden itibaren beş yıllık bir süresi olacaktır.

Feshi ihbar hali müstesna, Sözleşme her beş yılda zımnî olarak yenilenmiş olacaktır.

Fesih, beş yıllık sürenin bitiminden en az altı ay evvel Hollanda Dışişleri Bakanlığına ihbar edilecektir.

Feshi ihbar, Sözleşmenin uygulandığı belirli ülkelere inhisar edebilir.

Feshi ihbar, yalnız onu bildiren Devlet hakkında etkili olacaktır. Sözleşme diğer âkit Devletler için yürürlükte olmaya devam edecektir.

15. Madde

Hollanda Dışişleri Bakanlığı, 10. maddede gösterilen Devletlere aynı zamanda 12. madde hükümlerine uygun olarak katılan Devletlere şu hususları bildirecektir :

- a) 6. maddenin 2. bendinde belirtilen bildirimler;
- b) 10. maddede belirtilen imzalar ve tasdikler;
- c) 11. maddenin birinci bendinin hükümlerine uygun olarak işbu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarih;
- d) Katılmalar ve 12. maddede belirtilen itirazlar ve katılmaların etkili olacağı tarih;

e) 13. maddede belirtilen genişlemeler ve bunların etkisini göstereceği tarih;

f) 14. maddenin 3. bendinde belirtilen feshi ihbarlar.

Bu inançla aşağıda imzaları bulunan yetkililer, işbu Konvansiyonu imzalamışlardır.

Hollanda hükûmet arşivlerinde saklamak üzere Fransızca ve İngilizce olarak ve metinler arasında fark olduğu zaman Fransızca olanına itibar edilmek kaydıyla, tek bir nüsha olarak hazırlanmış olup uygunluğu tasdik edilmiş bir nüshası La Haye devletler hususi hukuku Konferansının Dokuzuncu Oturumunda temsil edilmiş olan Devletlerin herbirine ve İrlanda, İzlanda, Liechtenstein ve Türkiye'ye diplomatik yolla tevdi edilecektir.

Konvansiyona Ek Şerh Örneği

Şerh, köşesi en az 9 santim olan kare şeklinde olacaktır.

APOSTİLLE

Convention de La Haye du 5 Octobre 1961 (*)

1. Memleket
işbu resmî evrak
2. tarafından imzalanmıştır
3. sıfatıyla hareket ederek
4.
..... mühür / damgayı taşımaktadır
Tasdik edilmiştir
5. de
6. tarihinde
7. tarafından
8. No.
9. Mühür, damga
.....
10. İmza
.....

(*) Çevirenin notu: 4. maddenin 2. bendine göre * işaretli ibare yalnız Fransızca olarak yazılabilir.

**ÇOCUKLARA KARŞI NAFKA YÜKÜMLÜLÜĞÜ
KONUSUNDAKİ KARARLARIN TANINMASI
VE TENFİZİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME (*)**

Asis. Süheyl DONAY

(15 Nisan 1958 tarihinde aktedilmiş ve 1 Ocak 1962 de yürürlüğe girmiştir)

İşbu Sözleşmenin imzacısı olan Devletler;

Çocuklara karşı nafaka yükümlülüğü konusundaki kararların tanınması ve tenfizi için müşterek hükümler tesis etmek arzusunu taşıyarak;

Bu konuda bir Sözleşme aktetmeyi kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hükümlerde mutabık kalmışlardır :

Birinci Madde

İşbu Sözleşmenin amacı, evlenmemiş ve 21 yaşını doldurmamış olan sahîh veya gayri sahîh nesepli veyahut evlât edinilmiş bir çocuğun, ister uluslararası ister ulusal nitelikte olsun, vaki olan nafaka talebine ilişkin verilen kararların Akit Devletler tarafından karşılıklı olarak tanınması ve tenfizinin sağlanmasıdır.

Karar nafaka yükümlülüğünden başka bir hususu kapsarsa Sözleşmenin etkisi sadece nafaka yükümlülüğü konusuna inhisar eder.

Sözleşme yan hısımlar arasındaki nafaka yükümlülüğüne ilişkin kararlara uygulanmaz.

(*) Bu Sözleşmenin metni «Recueil des Conventions de la Haye - Edité par le Bureau permanent de la Conference - La Haye 1961» den alınmıştır.

2. Madde

Âkit Devletlerden birinde verilmiş olan nafakaya ilişkin kararlar yeniden gözden geçirilmeden diğer Âkit Devletlerce tanınmalı ve haklarında tenfiz gerekirligi kararı verilmelidir, şu şartla ki:

1 — Kararı vermiş olan merci işbu Sözleşme uyarınca yetkili olsun;

2 — Kararı vermiş olan merciin mensup olduğu Devletin kanununa göre davalı taraf usulü dairesinde mahkemeye çağırılmış veya mahkemede temsil edilmiş olsun;

bununla beraber gıyap kararının verilmiş olduğu durumlarda, eğer tenfiz mercii davanın cereyan tarzına göre davalının, kendi kusuru olmaksızın takibattan habersiz kalmış olduğuna veya kendini savunamamış olduğuna kanaat getirirse o zaman tanıma ve tenfiz reddolunabilir;

3 — Karar, verilmiş olduğu memlekette kesin karar kuvvetini kazanmış olsun;

bununla beraber, eğer tenfiz merciinin mensup olduğu memlekette kanun yollarının açık bulunmasına rağmen geçici bir icraî kuvveti haiz kararlar çıkarılabilir veya geçici tedbirler alınabilirse tenfiz mercii diğer Âkit Devletlerden çıkan bu gibi kararlar hakkında tenfiz gerekirligi kararını verecektir;

4 — Karar, ileri sürülmüş olduğu memleketteki aynı konu ve aynı taraflara ilişkin bir karara aykırı olmasın;

kararın tefhiminden önce, kararın ileri sürülmüş olduğu memlekette derdesti rüyetlik durumu var idiyse tanıma ve tenfiz reddolunabilir;

5 — Karar, ileri sürülmüş olduğu memleketin kamu düzeniyle açıkça uyumsuzluk halinde olmasın.

3. Madde

İşbu Sözleşme hükümleri uyarınca, aşağıdaki merciler nafakaya ilişkin kararlar vermekle yetkilidir :

1. Davanın açıldığı sırada nafaka borçlusunun mutad ikametgâhının (*résidence habituelle*) bulunduğu devletin ülkesi dahilindeki merciler;

2. Davanın açıldığı sırada nafaka alacaklısının mutad ikametgâhının bulunduğu devletin ülkesi dahilindeki merciler;

3. Nafaka borçlusunun açık olarak veya yetki itirazında bulunmaksızın davanın esasına girmekle kabul ettiği merci.

4. Madde

Kararda alacaklı olan veya tenfizi isteyen taraf aşağıdaki belgeleri göstermelidir :

1. Kararın gerçekliğini belirtecek gerekli şartları bir araya getiren sureti;
2. Kararın infaz edilebilir nitelikte olduğunu tesbit eden belgeler;
3. Kararın gıyapta verilmesi halinde, davayı açma dilekçesinin resmen tevsik edilmiş bir kopyası ve bu dilekçenin usulüne uygun olarak tebliğ edildiğini tesbit edecek nitelikteki gerekli belgeler.

5. Madde

Tenfiz edecek merciin incelemesi 2 maddedeki şartlar ve 4. maddede sayılmış belgelere inhisar edecektir.

6. Madde

İşbu sözleşmenin başka bir şekli öngörmediği hallerde, tenfiz gerekirliğine ilişkin usul tenfiz merciinin mensup olduğu Devletin kanununa tâbidir.

Hakkında tenfiz gerekirliği verilmiş olan her karar, tenfizin talep edildiği ülkenin yetkili makamlarından doğmuş gibi aynı kuvvete sahiptir ve aynı neticeleri meydana getirir.

7. Madde

Tenfizi talep edilen karar, nafakanın belirli aralıklarla ödenmesine ilişkinse, tenfiz kararı muaccel olan borçlar hakkında olduğu gibi vadesi henüz gelmemiş borçlar hakkında da verilecektir.

8. Madde

İşbu Sözleşme öngörülen kararların tanınması ve tenfizine ilişkin yukarıdaki hükümlerde belirtilen şartlar, aynı zamanda 3. maddede öngörülen yetkili makamlardan verilip, nafaka yükümlülüğüne ilişkin mahkûmiyeti değiştiren kararlara da uygulanır.

9. Madde

Kararın verildiği memlekette adli müzaheretten yararlanmış

olan taraf kararın tenfizini elde ettirecek usulde de bundan yararlanır.

İşbu sözleşmede öngörülen usullerde teminat gösterilmesine (*cautio judicatum solvi*) lüzum yoktur.

Bu sözleşme hükümlerine tabi olan usullerde, elde edilen belgeler tasdik ve vizeden muaf tutulmuşlardır.

10. Madde

Âkit Devletler, çocuklara karşı nafaka borçları sebebiyle hüküm verilmiş meblâğların transferini kolaylaştırmayı taahhüt ederler.

11. Madde

İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü nafaka alacaklısının, ister infaz merciinin bulunduğu ülkenin iç hukukunun, ister âkit Devletler arasında yürürlükte bulunan başka bir sözleşmenin, nafaka konusundaki tenfize uygulanabilecek diğer herhangi bir hükmüne başvurmak hakkına engel olmaz.

12. Madde

İşbu Sözleşme, yürürlüğe girmeden evvel verilmiş olan kararlar hakkında uygulanamaz.

13. Madde

Her Âkit Devlet, nafaka konusunda hüküm verecek ve yabancı kararlar hakkında tenfiz gerekirliği kararını verecek yetkili mercileri Hollanda Hükûmetine bildirecektir.

Hollanda Hükûmeti bütün bu bilgileri diğer Âkit Devletlerin bilgisine sunacaktır.

14. Madde

İşbu Sözleşmenin hükümleri bütün Âkit Devletlerin kendi ana-vatan ülkelerinde uygulanır.

Eğer âkit devletlerden birisi, bu sözleşme hükümlerinin uluslararası ilişkileri kendisi tarafından temin edilmiş olan ülkelerde olduğu gibi diğer ülkelerde de yürürlükte olmasını arzu ederse, bu

konudaki istemini, Hollanda Dışişleri Bakanlığına sunulacak bir belgede belirtecektir. Bakanlık ta diplomatik yollarla, bunun uygunluğu onaylanmış bir kopyasını diğer Akit Devletlere yollayacaktır.

Bu beyan, anavatan dışı ülkeler hakkında ancak beyanda bulunmuş olan Devlet ile bu beyanı kabul ettiklerini beyan eden Devletler arasında etkili olacaktır. Bu son beyan Hollanda Dışişleri Bakanlığında yapılacak ve o da diplomatik yollarla uygunluğu tasdik edilmiş kopyasını bütün Akit Devletlere yollayacaktır.

15. Madde

İşbu Sözleşme, La Haye Devletler Hususî Hukuku Sekizinci Oturumuna katılmış bütün Devletlerin imzasına açıktır.

Sözleşme onaylanacak ve onay belgeleri Hollanda Dışişleri Bakanlığında tevdi edilecektir.

Bütün onay belgeleri bir tutanağa kaydedilecek ve uygunluğu tasdik edilmiş bir kopyası bütün imzacı devletlere diplomatik yolla tevdi edilecektir.

16. Madde

İşbu Sözleşme 15. maddede öngörülen dördüncü tasdik belgesinin tevdiinden itibaren altmışıncı günün sonunda yürürlüğe girecektir.

Sözleşmeyi sonradan tasdik imzacı Devletler yönünden tasdik belgesinin tevdi tarihinden itibaren altmışıncı günün sonunda yürürlüğe girecektir.

İşbu sözleşmenin 14. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen varsayım gerçekleşirse, kabul beyanının tevdiinden itibaren altmışıncı günün sonunda uygulanabilecektir.

17. Madde

La Haye Devletler Hususi Hukuku Sekizinci Oturumunda temsil edilmemiş bulunan her Devlet işbu sözleşmeye katılabilecektir. Katılmak isteyen Devlet, Hollanda Dışişleri Bakanlığında sunulacak bir belge ile bu niyetini belirtecektir. O da, diplomatik yolla, bu belgenin uygunluğu tasdik edilmiş bir kopyasını âkit devletlere yollayacaktır.

Sözleşme, katılmak isteyen devlet ve bu katılmayı kabul eden Devlet arasında, katılma belgesinin tevdiinden itibaren altmışıncı günün sonunda yürürlüğe girecektir.

Katılma ancak katılan devletle katılmayı kabul ettiğini beyan eden devletler arasındaki ilişkide etkili olacaktır. Bu beyan Hollanda Dışişleri Bakanlığına tevdi edilecektir; bu da, uygunluğu tasdik edilmiş bir kopyasını bütün âkit Devletlere yollayacaktır.

Katılma belgesinin tevdi, ancak işbu sözleşmenin 16. maddesine göre yürürlüğe girmesinden sonra söz konusu olacaktır.

18. Madde

Bu sözleşmeyi tasdik eden veya imzalayan veya ona sonradan katılan her Âkit Devlet, nafaka alacaklısının oturduğu yer sebebiyle yetki kazanmış diğer bir Âkit Devletin merciinden verilen tanıma ve tenfize ilişkin kararlar hakkında bir ihtirazi kayıta bulunabilir.

Bu ihtirazi kaydı yapan devlet, kendi yetkili mercilerinin nafaka alacaklısının oturduğu yer sebebiyle yetkili olduğu zaman bunların verdiği kararlara sözleşmenin uygulanmasını talep edemeyecektir.

19. Madde

İşbu Sözleşme 16. maddenin birinci fıkrasında belirtilen müddetten itibaren 5 yıllık bir süreye sahip olacaktır. Bu süre, devletlerin onu daha sonra onaylaması veya ona katılması halinde dahi, bu tarihten başlar.

Feshi ihbar hali müstesna, Sözleşme beş yıldan beş yıla zımnî olarak yenilenir.

Fahri ihbar, müddetin bitiminden en az altı ay evvel diğer Âkit Devletlere bilgi verecek olan Hollanda Dışişleri Bakanlığına bildirilmelidir.

Feshi ihbar ülkeyle veya 14. maddenin 2. bendine uygun olarak bildirilmiş bazı ülkelerle sınırlanabilir.

Feshi ihbar, etkisini yalnız onu yapan Devlet üzerinde gösterir. Sözleşme diğer Âkit Devletler için yürürlükte kalmaya devam eder.

Bu inançla aşağıda imzaları bulunan yetkililer işbu sözleşmeyi imzaladılar.

İşbu sözleşme, 15 Nisan 1958 tarihinde La Haye'de yapılmış olup

Hollanda hükûmeti arşivlerinde muhafaza edilmek üzere bir nüsha olarak hazırlanmıştır. Bunun, uygunluğu tasdik olunan bir kopyası La Haye Devletler Hususî Hukuku Konferansının Sekizinci oturumunda temsil edilen Devletlerin herbirine ve aynı şekilde daha sonra ona katılacak olan Devletlere diplomatik yoldan takdim edilecektir.